CONŢINUTUL ŞI FORMA CONTESTAŢIEI LA EXECUTARE ÎN CONTEXTUL MODERNIZĂRII PROCEDURII CIVILE

Igor COBAN

CZU: 347.924 coban.igor@gmail.com

Executarea silită reprezintă o instituţie fundamentală a dreptului procesual civil şi o componentă esenţială a justiţiei, într-un stat de drept. Executarea silită în lumina Convenţiei Europene a Drepturilor Omului (*în continuare – CEDO*) reprezintă o parte integrantă a „*dreptului la un proces echitabil*”. Simpla recunoaştere a dreptului sau obligarea debitorului de a restabili dreptul încălcat ori contestat nu este, de multe ori, suficientă. Hotărârea judecătorească prin ea însăşi, chiar înzestrată cu autoritate de lucru judecat „*riscă să rămână o lovitură de sabie în apă şi să nu servească cu nimic părţii victorioase, în special reclamantului, dacă el n-ar putea recurge la constrângere pentru a o executa’’* [1, p.278].

Pentru un control real şi efectiv asupra modului în care se efectuează executarea silită a documentului executoriu şi pentru respectarea drepturilor fundamentale şi libertăţilor fundamentale ale omului, legiuitorul a prevăzut instituţia contestării actelor executorului judecătoresc, sau după cum mai este denumită în literatura de specialitate „*contestaţia la executare*”.

Activitatea judiciară privind implicarea în actul de executare silită nu se declanşează din oficiu, ci numai la cererea persoanei interesate în salvgardarea unui drept subiectiv, potrivit principiului *ne procedet iudex ex offico, nemo iudex sine actore.* Astfel, se poate afirma că, în materie civilă, fără iniţiativa părţii nu există cerere şi, pe cale de consecinţă, nici proces, iar din punctul de vedere al sesizării instanţei se poate spune că procesul rămâne afacerea părţilor [2, p.453].

Contestaţia la executare în materie civilă nu derogă de la aceste reguli generale, astfel că pentru declanşarea unei judecăţi în această fază a procesului este necesară formularea unei cereri în acest sens [3, p. 615].

Astfel, conchidem că contestaţia la executare reprezintă o cerere întocmită în formă scrisă, inclusiv electronică, [4], înaintat în instanţa de judecată de către persoana ale cărei drepturi recunoscute de lege sunt

încălcate prin actele executorului judecătoresc.

Aşadar, pentru a fi examinată de către instanţa de judecată, contestaţia la executare trebuie să corespundă condiţiilor de formă şi conţinut. Codul de executare al Republicii Moldova nu prevede expres care sunt condiţiile de formă şi conţinut ale contestaţiei la executare. Actul normativ precitat în acest sens conţine o normă de trimitere, şi anume, art. 163 alin. (1) al Cod de executare prevede că *contestaţia la executare se judecă în condiţiile Codului de procedură civilă*. Cu toate acestea considerăm că condiţiile de formă şi conţinut ale contestaţiei la executare sunt dictate nu doar de Codul de procedură civilă, ci şi de prevederile Codului de executare.

Ţinând cont de cele menţionate, putem afirma că condiţiile de formă şi conţinut ale contestaţiei la executare sunt cele prevăzute de Codul de procedură civilă, adică cele prevăzute la art. 166 şi 167 Cod procedură civilă, cu excepţiile prevăzute de Codul de executare.

În această ordine de idei, rezultă că cererea de contestaţie la executare trebuie să fie depusă în formă scrisă, fiind semnată de către deponent. Este de menţionat că odată cu crearea condiţiilor de implementare a Programului integrat de gestionare a dosarelor contestaţia la executare depusă de persoană fizică care este asistată în judecată de un avocat şi contestaţia la executate a persoanei juridice trebuie să fie dactilografiată şi depusă prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, [5] cu semnătură electronică avansată calificată. Aceasta rezultă nemijlocit din coroborarea art. 166 alin. (7) Cod de procedură civilă, art. 163 alin. (1) Cod de executare cu art. IV al Legii nr. 17 din 05.04.2018 pentru modificarea şi completarea unor acte legislative.

Conţinutul cererii de contestaţiei la executare este similar conţinutului cererii de chemare în judecată. Aşadar, contestaţia la executare trebuie să corespundă condiţiilor prevăzute la art. 166 şi art. 167 Cod de procedură civilă, însă cu luarea în calcul a excepţiilor prevăzute de Codul de executare.

Aşadar, în cererea de contestaţie la executare trebuie să se indice:

1. *Instanţa căreia îi este adresată*.
2. *Numele/denumirea şi calitatea (debitor, creditor sau terţ) părţilor, la fel este necesar de indicat domiciliul ori sediul lui, numărul*

de identificare de stat (IDNO) – pentru persoane juridice şi întreprinzători individuali şi numărul de identificare personal (IDNP) – pentru persoane fizice; în cazul persoanei juridice se indică datele bancare, numele reprezentantului şi adresa lui.

Este de menţionat că părţi ale contestaţiei la executare sunt debitorul şi creditorul procedurii de executare, la fel poate depune cererea de contestaţie la executare terţul care consideră că prin actele de executare sau acţiunile/inacţiunea executorului judecătoresc le-a fost încălcat un drept recunoscut de lege.

3. *Executorul judecătoresc al cărui act, acţiune sau inacţiune se contestă*. Calitatea procesuală a executorului judecătoresc este de intervenient accesoriu, şi acesta este atras din oficiu, de către instanţa de judecată. Cu toate că instanţa de judecată este obligată să-l atragă din oficiu considerăm că în cererea de contestaţie la executare este necesar a fi indicat executorul judecătoresc al cărui act, acţiune sau inacţiune se contestă precum şi adresa sediului biroului acestuia.

4. *Obiectul contestaţiei*. Obiectul contestaţiei este un element esenţial, acesta constând în pretenţiile contestatorului. Împărtăşim ideea reflectată în doctrina de specialitate, potrivit căreia determinarea obiectului contestaţiei la executare prezintă un interes teoretic şi practic sub mai multe aspecte. Astfel, intimatul cunoaşte încă de la începutul procesului pretenţiile contestatorului şi în acest fel se poate apăra în cunoştinţă de cauză; în funcţie de obiectul contestaţiei pot fi soluţionate în mod corect unele excepţii de procedură, cum sunt, prescripţia, tardivitatea etc.; în funcţie de obiectul contestaţiei instanţa de executare se pronunţă prin dispozitiv, neputând să depăşească limitele învestirii [6].

5. *Circumstanţele de fapt şi temeiurile de drept pe care se întemeiază contestaţia la executare*. Indicarea motivelor de fapt constă într-o prezentare restrânsă, clară şi precisă a acelor circumstanţe care l-au determinat pe contestator să promoveze contestaţia, iar motivele de drept trebuie să se concretizeze în temeiul juridic pe care se sprijină cererea contestatorului [7].

6. *Probele pe care îşi întemeiază contestaţia.* Contestatorul trebuie să prezinte toate probele de care dispune, pe care îşi întemeiază contestaţia. În acest sens, este de menţionat că potrivit art. 163 alin. (1)

Cod de executare executorul judecătoresc este obligat să prezinte instanţei de judecată copia certificată a procedurii de executare. Această obligaţie are drept scop examinarea obiectivă a contestaţiei la executare în raport cu materialele procedurii de executare.

Cu toate că obligaţia executorului de a prezenta copia certificată a procedurii de executare este una imperativă, executorii judecătoreşti în multe cazuri se eschivează de la executarea acesteia, iar instanţa de judecată, în mare parte, neglijează acest fapt, ceea ce duce la casarea actului judecătoresc şi rejudecarea cauzei, prin ce se încalcă implicit termenul rezonabil de executare a actului judecătoresc, cât şi examinarea contestaţiei la executare.

Aşadar, din cel menţionate *supra,* conchidem că condiţiile de formă şi conţinut ale contestaţiei la executare nu sunt prevăzute expres de legislaţia în vigoare, acestea se deduc din prevederile Codului de procedură civilă coroborat cu Codul de executare.

Referinţe:

1. HABSCHEID, W.J. *Droit judiciaire privée suisse.* Deuxième édition entièrement revue et corrigée, Geneve: Librairie de l'Université, 1981.
2. LEŞ, I. Tratat de drept procesual civil, Ed. a 5-a. Bucureşti: C.H. Beck, 2010, p.453.
3. OPRINA, E. GÂRBULEŢ, I. Tratat teoretic şi practic de executare silită. Vol. I. *Teoria generală şi procedurile execuţionale.* Bucureşti: Universul juridic, 2013.
4. HURUBA, E. *Contestaţia la executare în materie civilă.* Bucureşti: Universul juridic, 2011.